

28. 3. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konec v Novém občanském zákoníku v roce 2015

Poměrně provokativní nadpis byl zvolen záměrně v reakci na skutečnost, že rekodifikace soukromého práva je v poslední době stále více skloňovaným tématem. Ve společnosti se často hovoří o tom, že jde o významnou změnu právních předpisů, k jejímuž nastudování budou potřeba desítky, či stovky hodin. Ale nejde tento čas nějakým způsobem zefektivnit a zkrátit? A je tomu skutečně tak, že NOZ ani nejde nastudovat?

Datum uvedené v nadpisu je datem, kdy bude ze novým občanským zákoníkem zrušeno zákonné předkupní právo spoluvlastníků[1] podle § 140 současného občanského zákoníku. To dle § 3062 zanikne uplynutím jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. To neplatí v případě spoluvlastnictví k zemědělskému nebo rodinnému závodu.

Nedomnívám se osobně, že je na místě strach z nezvládnutí materie nového soukromého práva praktikujícími právníky. Spousta institutů naopak přináší zjednodušení i do současných právních vztahů a není těžké je pochopit.

Začátkem je konec (aneb co s dosavadními smlouvami a smluvními pokutami)

Výše uvedený příklad má ilustrovat, že pro studium nových předpisů je pro praktikující právníky vhodné začít od konce, od přechodných a závěrečných ustanovení. Ať už pro přípravu klientů na důležité změny, nebo pro vlastní erudici.

Ust. § 3028 NOZ stanoví, že NOZ se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti, tedy například smlouvy uzavřené od 1. 1. 2014. Důležité je ovšem zmínit, že základní principy a zásady NOZ se budou dle § 3030 vztahovat i na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů. To znamená například akcentaci poctivosti dle § 6 NOZ [2]a zesílení autonomie vůle dle § 1 odst. 2.

Režim současných smluvních vztahů ovšem samozřejmě zůstává zachován, pokud si strany dle § 3028 odst. 3 nedohodnou, že tato jejich práva a povinnosti budou řídit novým občanským zákoníkem ode dne nabytí jeho účinnosti.

Co se týče avizovaných smluvních pokut, § 3073 normuje, že práva ze zajištění závazku vzniklá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, byť byla zřízena i jako práva věcná, se posuzují až do svého zániku podle dosavadních právních předpisů. To nebrání ujednání stran, že se tato

jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.[3]

Začátek

Cílem tohoto velmi krátkého příspěvku nebylo samozřejmě dopodrobna rozebrat změny v novém civilním právu, ale pouze upozornit na skutečnost, že pro praktikující právníky bude cesta k NOZ leckdy začínat právě u přechodných a závěrečných ustanovení.

Strach z nových soukromých předpisů, co se týče jejich studia není dle mého názoru zcela oprávněný. Za situace, kdy se úspěšně zvládl přechod z hospodářského na obchodní zákoník, nebude v leckterých oblastech přechod na NOZ nikterak bolestivý.

JUDr. Jakub Dohnal

advokátní koncipient v advokátní kanceláři JUDr. Romana Brablece
interní doktorand PF UP Olomouc katedra práva občanského a a pracovního

[JUDr. Roman Brablec](#)

advokátní kancelář

Budovcova 10
796 01 Prostějov

Tel.: + 420 582 332 951
e-mail: rb@ak-brablec.cz

[1] Pokud tedy bude NOZ opravdu účinný od roku 1. 1. 2014.

[2] Což má význam např. u náhrady škody, či doposud zakázaných smluvních úroků z prodlení.

[3] Dodejme, že NOZ užívá správně termín zajištění a utvrzení dluhu, namísto nepřesného termínu zajištění závazku.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)